

15.5.2019

HALSUANJÄRVEN VIITASAMMAKKO- JA LIITO-ORAVASELVITYS

ENVINEER

PLANDEA OY

Pitkäsillankatu 1-3 G
67100 Kokkola
www.plandea.fi

HALSUAN KUNTA

Kauppiementie 5
69510 Halsua
www.halsua.fi

ENVINEER OY

Henna Ruuth
Tuomas Väyrynen

etunimi.sukunimi@envineer.fi

www.envineer.fi

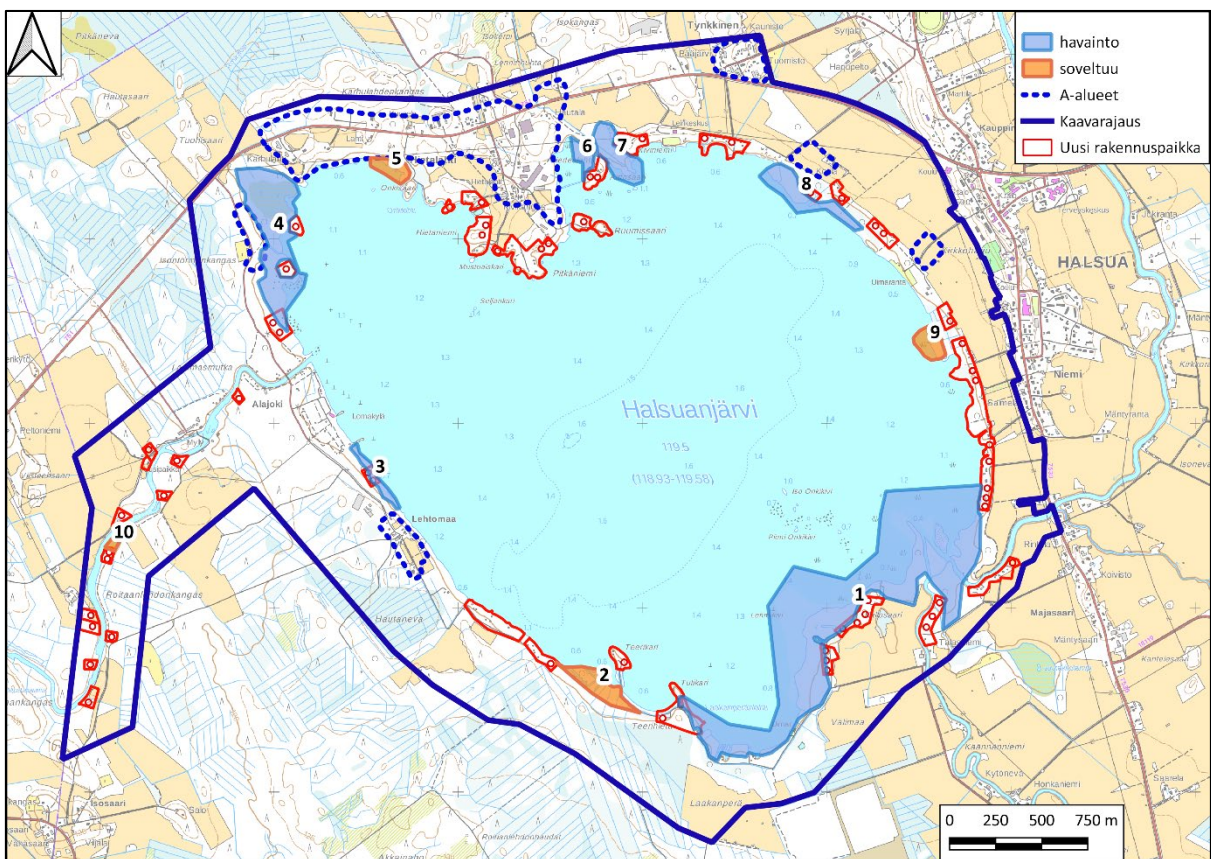
Y-tunnus: 2850396-1

Projektinro: 10373

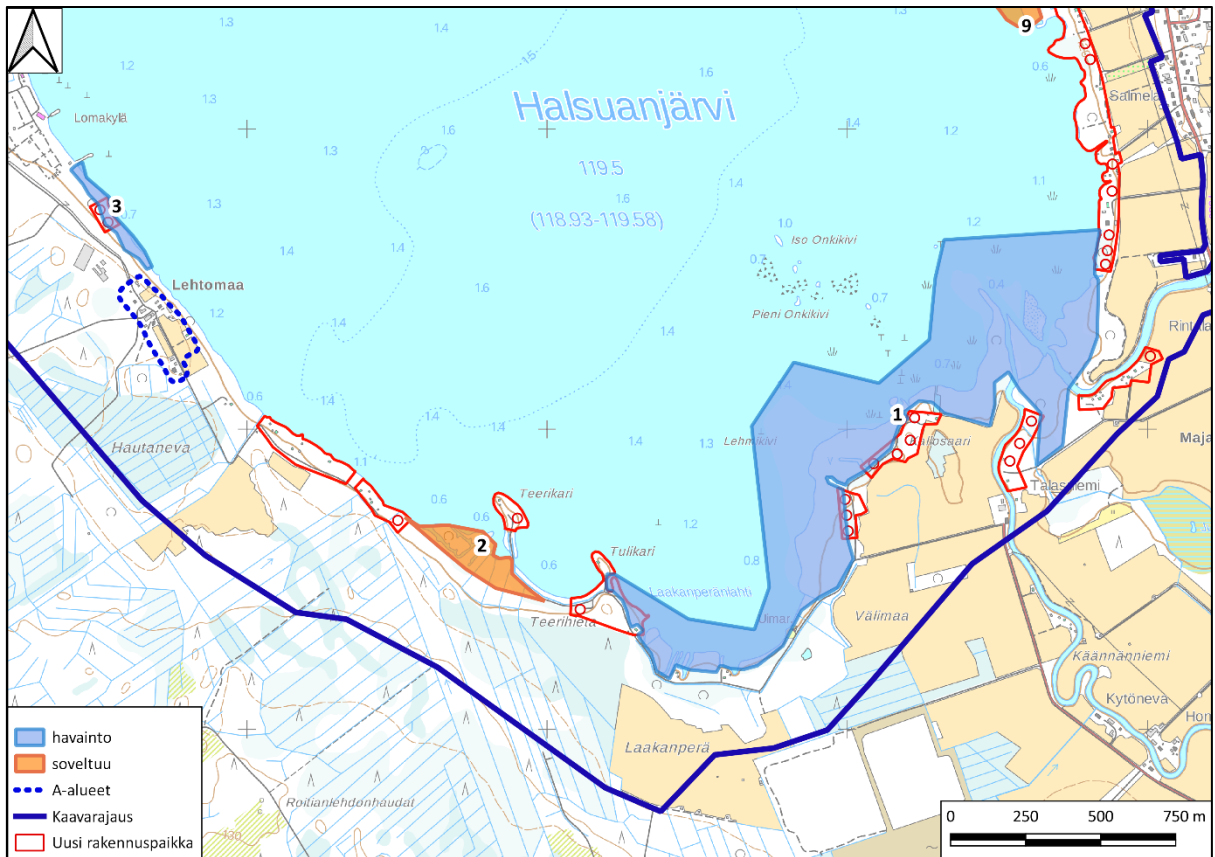
1 TARKASTELUALUEEN LUONTOKOhteet

1.1 VIITASAMMAKKO

Viitasammakkokartoitus tehtiin 29.-30.4.2019. Kartoitusaikana viitasammakoiden soidinääntely oli aktiivisimmillaan, joten sammakoiden esiintymisestä alueella saatiin kattava kuva. Halsuanjärvellä havaittiin useita viitasammakon kutualueita. Karttakuvissa 1-4 on esitetty viitasammakon kutualueet sekä kutualueiksi soveltuvat alueet, joilla ei kartoituksen aikana havaittu äänneleviä uroksia. Kutualueiksi erinomaisesti soveltuvia luhtia on runsaasti ja viitasammakot ilmeisesti kutivat pääsääntöisesti rantaluhtien syvempiin lampareisiin lähemmäs avovettä kuin rantaa. Alla on kuvattu numeroitujen kohteiden ominaispiirteitä ja niiden merkitystä viitasammakon lisääntymisalueina. Kuvia selvitysalueelta on liitteessä 1.

Kuva 1. Halsuanjärven viitasammakon lisääntymisalueet.

Kuva 2. Halsuanjärven eteläosan viitasammakon todetut ja soveltuvat lisääntymisalueet.

Halsuanjärven eteläosan kohteet

1. Laakaperänlahti-Kallosaari-jokisuisto

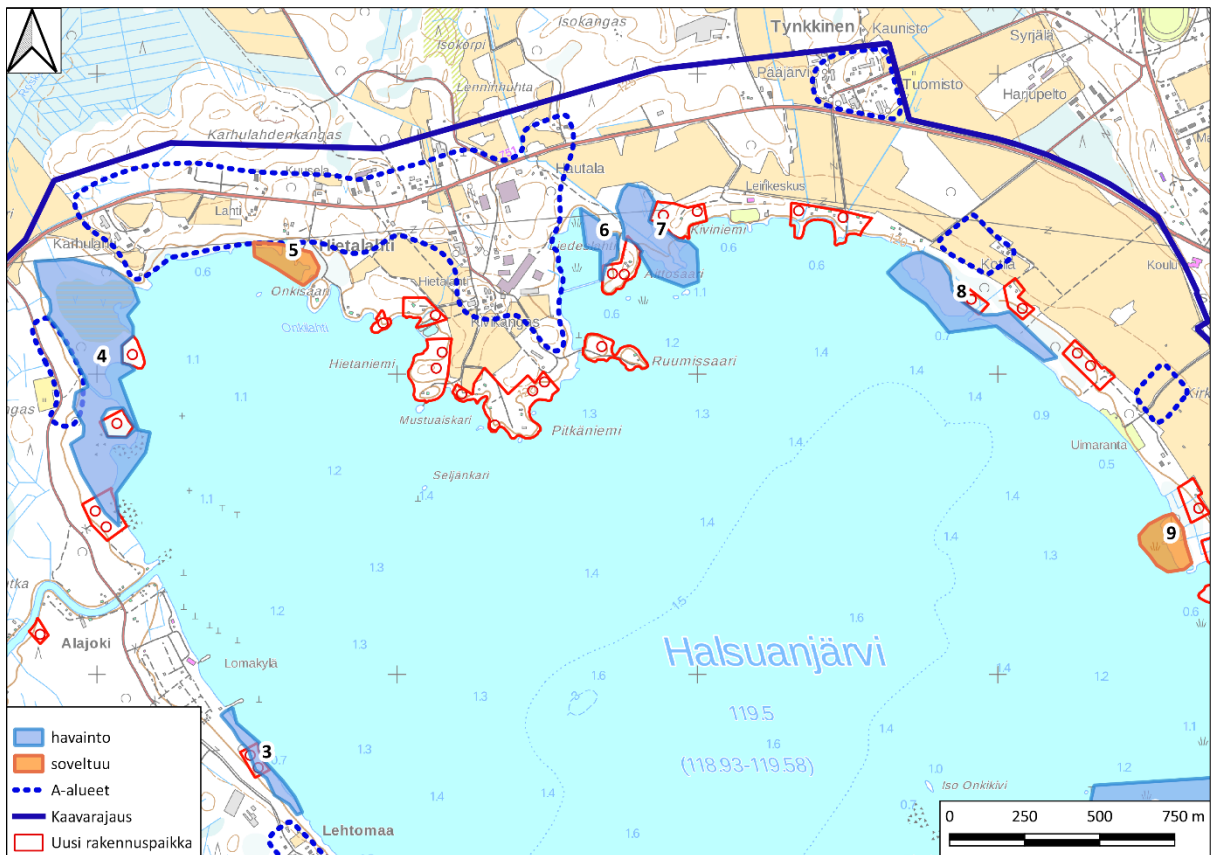
- merkittävä kutualue. Jatkuvaa, yhtenäistä soidinäntelyä.
- laaja, lähes yhtenäistä rantaluhtaa, joka rannempänä on kantavaa, saraista ja pensaikoista elinympäristöä, ja ulompänä upottavampaa ja syvempien avovesilampareiden kirjomaa. Runsaasti vesilintuja.
- Kallosaarella rajautuu peltoihin ja etelässä luhtaisiin metsikköihin, jotka voivat tarjota kesäaikaisia elinympäristöjä sammakoille. Eivät kuitenkaan liian vähävetisinä toimi kutualueina. Vetinen luhta ylittää järveltä päin Kallosaaren tiehen asti, ja kartoitusaikana rakennuspaikat olivat osittain veden vallassa tien luoteispuolella (Kuva 8).
- Teerikarintien molemmin puolin leveät ja syvät ojat, joissa ei havaittu viitasammakoita. Tie on rakennettu sorapenkalle luhdan laitamille.

2. Teerikarin länsipuolinen luhta

- rantaluhtaa, johon tehty ruoppausväyliä
- soveltuu viitasammakon kutualueeksi, mutta kartoitusaikana oli hiljaista.

3. Lomakylän eteläpuoli

- luhtainen ranta
- viitasammakon soidinäntelyä, ilmeisesti vain yksi yksilö

Kuva 3. Halsuanjärven pohjoisosan viitasammakon todetut ja soveltuvat lisääntymisalueet.

Halsuanjärven pohjoisosan kohteet

4. Halsuanjärven luoteisranta

- Luhtainen rantametsä vaihettuu avovettä kohti mentäessä upottavaksi, jossa siellä täällä avovesilampareita.
- etenkin rajauksen keskivaiheilla vilkasta soidinääntelyä. Merkittävä kutualue.

5. Onkisaaren länsipuoli

- todennäköisesti viitasammakon lisääntymisalueeksi soveltuva alue

6. ja 7. Liedeslahti ja Aittosaari

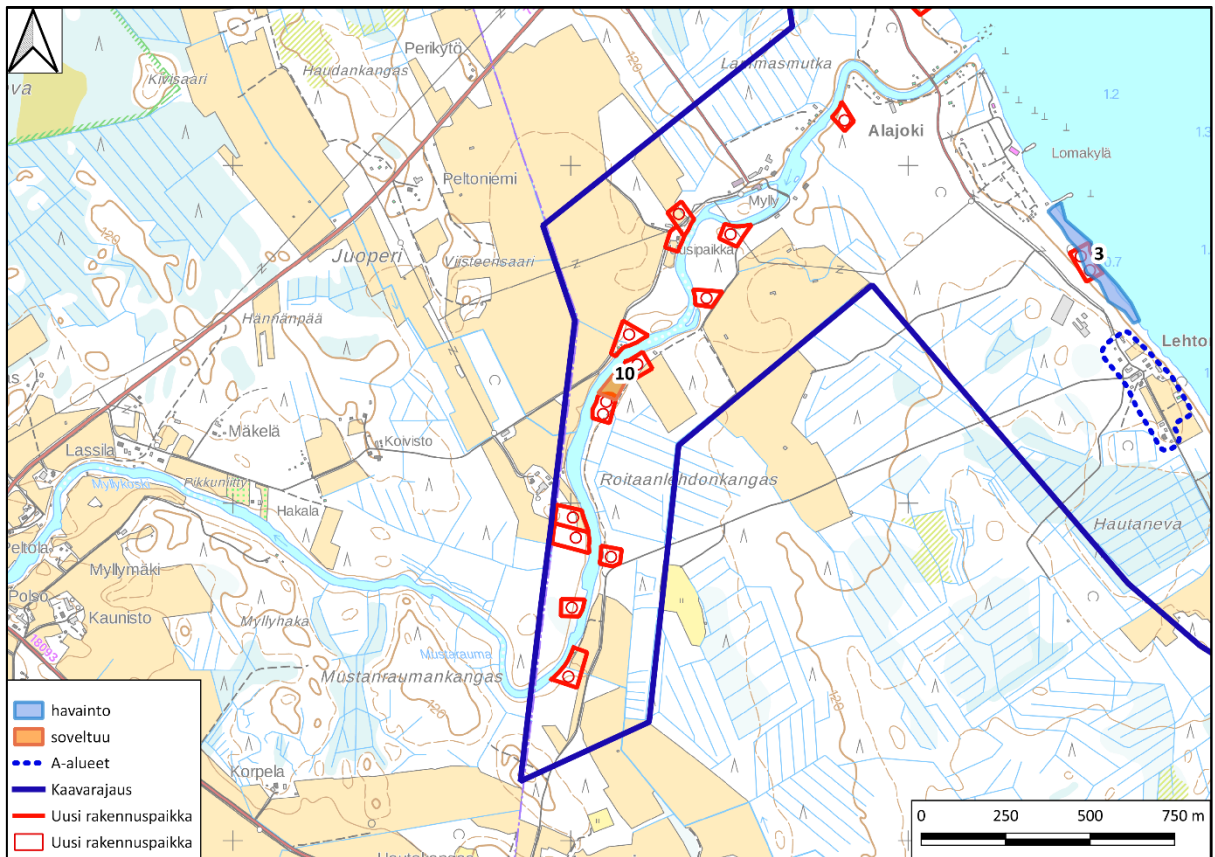
- Liedeslahti jakautuu kahdella kannaksella omiksi altaikseen. Vain itäosan selkeästi luhtainen, lampareinen alue vaikuttaa olevan viitasammakoiden kutualuetta.
- Kannaksen keskellä kulkeva ajopolku erottaa kaksi saman tyyppistä luhtaa toisistaan. Molemmilla puolilla kuuluu soidinääntelyä. Merkittävä kutualue

8. Uimarannan pohjoispuoli

- hyvin saman tyyppinen luhta kuin aiemmat; vaihettuu luhtaisen, lehtipuuvaltaisen rantametsikön kautta ensin kantavammaksi luhdaksi ja lopulta hiljalleen avovesilampareisiin ja varsinaiseen avoveteen.
- Luhtarannalla kuultiin usean yksilön soidinääntelyä.

9. Uimarannan eteläpuoli

- todennäköisesti viitasammakon lisääntymisalueeksi soveltuva alue, mutta kartoitusajankana oli hiljaista.

Kuva 4. Halsuanjoen potentiaalinen viitasammakon lisääntymisalue.

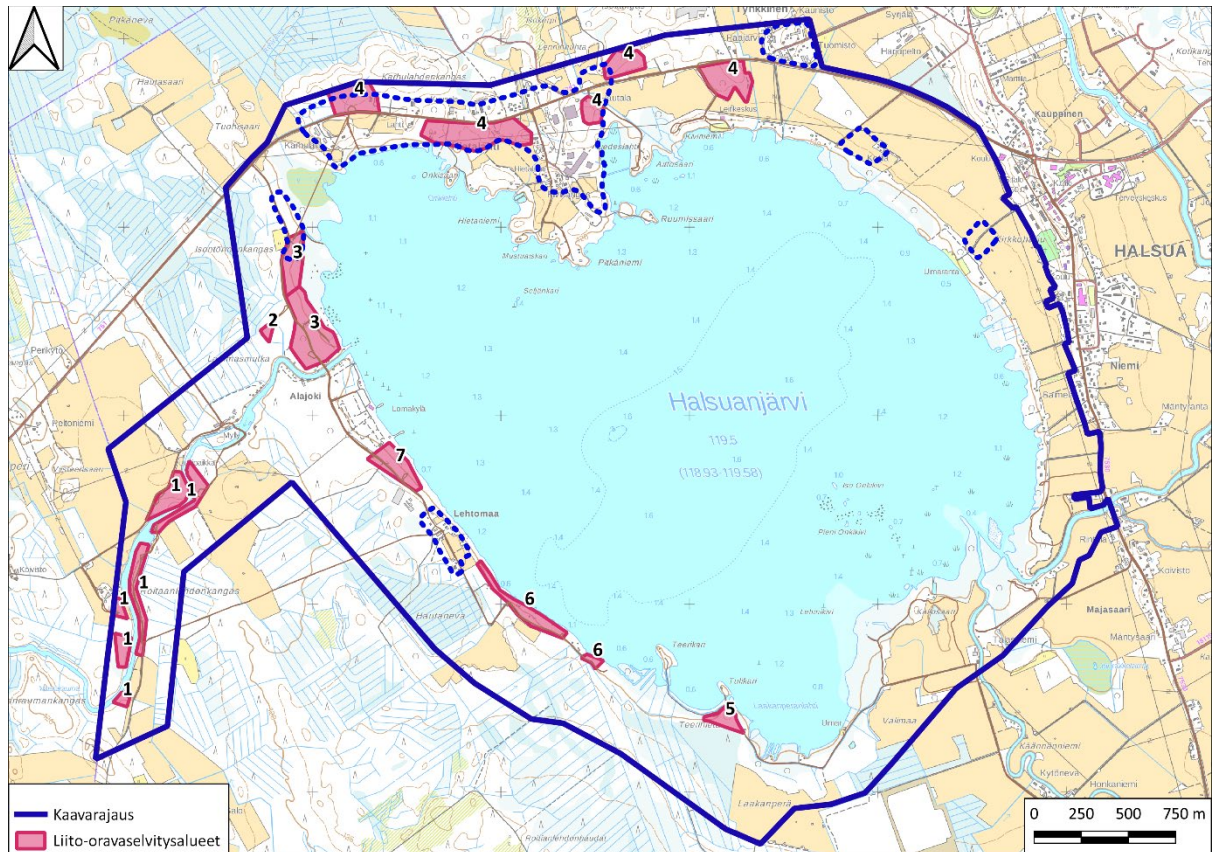
Halsuanjoen kohteet

10. Roitaanlehdonkankaan poukama

- poukama Halsuanjoessa, jossa virtaus on vähäistä ja poukama päässyt sen seurauksena kasvittumaan. Ranta on muutenkin luhtainen ja viitasammakolle soveltuvaa kutsualuetta löytyy pienimuotoisesti myös rajauksen eteläpuolelta uuden rakennuspaikan toiselta puolelta.
- Soidinäytäilyä ei havaittu.

1.2 LIITO-ORAVA

Liito-oravakartoitus tehtiin 29.-30.4.2019. Osayleiskaavan alueelta ei tehty liito-oravahavain- toja. Karttatarkastelujen perusteella lajille soveltuvat alueet on esitetty karttakuvassa 5. Lajille soveltuvia metsiköitä oli mm. Roitaanlehdonkankaalla ja useammassa paikassa Halsuanjärven länsipuolella. Järven itäpuolella ranta-alueiden ja kauempana rannasta sijaitsevien metsien välin katkaisee peltoviljely.

Kuva 5. Liito-oravaselvityksessä kartoitetut alueet.

Halsuanjärven ympäristön kartoitetut alueet

1. Roitaanlehdonkangas

- Halsuanjokivarsi on molemmin puolin, erityisesti joen itärannalta lehtoa, jolla kasvaa eri-ikäistä haapaa, koivua ja kuusta sekä paikoin mäntyä. Myös lahoppuuta esiintyi jonkin verran. Alue soveltuisi hyvin liito-oravan ruokailualueeksi, mutta selvityksessä ei havaittu liito-oravan papanoita.

2. Lammasmutka

- Kuvio on pienialainen ja sen puusto on harvaa. Ympärillä on tiheää kuusikkoa, pohjoispuolella taimikkoa ja hakkuuta. Ei sovellu liito-oravalle kovin hyvin.

3. Isontörmänkangas

- Luhtaista koivikkoa, jonka seassa kasvaa nuorehkoa kuusta. Jokirantaan mentäessä kuusikko muuttuu suhteellisen järeäksi haavikoksi. Metsä on harvennettu hiljattain.
- Soveltuisi liito-oravalle, mutta lajista ei tehty havaintoja kartoituksen yhteydessä.

4. Halsuanjärven pohjoisosa

- Alueen metsät ovat vaihtelevasti kuusi- ja mäntyvaltaisia sekametsiä. Kuvioilla olisi paikoin myös liito-oravalle soveltuvia haapa- ja koivuvaltaisempia, tosin pieniä metsäkuvioita, mutta papanahavaintoja ei tehty.

5. Teerihietä

- Hyvin harvaa koivikkoa. Ei papanahavaintoja.

6. Teerikarin pohjoispuoli

- Rantametsä on luhtaista jossa valtapuuna koivu, paikoin kasvaa kuusta ja kitukasvuista mäntyäkin. Ei sovellu liito-oravalle.

7. Lehtomaan pohjoispuoli

- Sekametsää, osin luhtaista. Puusto on varsinkin rannassa kitukasvuista, eikä tarjoa liito-oravalle soveltuvaa elinympäristöä.

2 JOHTOPÄÄTÖKSET JA MAANKÄYTÖN SUOSITUKSET

Halsuanjärven rantaluhdat tarjoavat viitasammakolle runsaasti kutualueeksi soveltuvia vetisiä rantaluhtia sekä soistuneita ja luhtaisia rantametsiä kesäaikaiseksi elinympäristöksi. Kaiken kaikkiaan viitasammakkojen merkittävimmät kutualueet painottuvat samoille alueille kuin linnustollisesti arvokkaimmat alueetkin. Laajin yhtenäinen lisääntymisalue on järven eteläosassa välillä Laakaperänlahti-Kallosaari-Nopos- ja Penninkijoen laskut järveen (kuvio 1). Myös järven luoteisranta (kuvio 4), Liedeslahden itäosa (kuvio 6) ja Aittosaari (kuvio 7) ovat merkittäviä lisääntymisalueita. Halsuanjärven rantaluhdat tarjoavat erinomaisia lisääntymisalueita viitasammakoille, mikä näkyy mm. siinä, että viitasammakot eivät näytä kutevan lainkaan heikommilla lisääntymisalueilla, kuten Laakaperänlahden varrella kulkevan tien reunaosissa.

Osayleiskaavan alueella on pienialaisia liito-oravalle soveltuvia elinympäristöjä, mutta liito-oravahavaintoja ei tehty. Soveltuvat alueet painottuvat järven länsirannalle ja Halsuanjoen läheisyyteen. Otollisimmaksi liito-orava-alueeksi arvioidaan Halsuanjoen varrella sijaitseva Roi-taanlehdonkangas, jolla on muitakin luontoarvoja.

Rantaluhtien ruoppaus ja kasvillisuuden raivaaminen sekä rantarakentaminen ovat suurimmat viitasammakon lisääntymisalueiden säilymistä uhkaavat tekijät, ja niitä tulisi välttää viitasammakoiden kutualueilla. Luhtaiset rantametsät tarjoavat myös kesäaikaisia elinympäristöjä sekä aikuisille viitasammakoille että keskikesällä maalle nouseville poikasille. Liito-oravan mahdollisen esiintymisen kannalta yhtenäisten soveltuvien metsäalueiden säilyttäminen olisi tärkeää, jotta oravat pääsevät liikkumaan liitämällä puusta puuhun.

Kaava-alueelta ei ole tiedossa aiempia liito-orava- tai viitasammakkohavaintoja (Pohjanmaan ELY-keskus/Toni Etholén 30.4.2019).

3 KUVIA SELVITYSALUEELTA

Kuva 6. Viitasammakon kutualuetta Laakaperänlahden länsirannalla (kuvio 1).

Kuva 7. Viitasammakon kutualuetta Venetjoen ja Penninkijoen välisellä luhtakannaksella ennen laskua Halsuanjärveen (kuvio 1).

Kuva 8. Kallosaarenpiston keskimmäinen rakennuspaikka. Tien itä- ja luoteispuolen rakennuspaikoilla vesi ylsi lähes tielle asti.

Kuva 9. Liedeslahden itäosan kutualuetta rantaluhdalla (kuvio 6).

Kuva 10. Roitaankankaanlehdon haavikkoa.

Kuva 11. Liito-oravalle soveltuvaa kuusikkoa Halsuanjokivarren pohjoispuolella. Kuusikko muuttuu haavikoski etualan puitten takana.